

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 26. januarja 2017 - Leto XXVII, št. 4

V

BUDIMPEŠTI

SO OBELEŽILI

25.

OBLETNICO

PRIZNANJA

REPUBLIKE

SLOVENIJE

str. 2-3

*Prenova Küharjeve spominske hiše
stran 3*

*Dosta vse sem preživo
stran 8*

*Tak lepau pa veselo ...
stran 6*

MI SMO NEJ ŐRSÉG, MI SMO PORABJE

Človek se vse večkrat čemeri, da šté v kakšni vogrski novinaj, ka se je tau pa tau zgodilo v maloj vasnici Őrséga, povejmo v Andovcaj, v Števanovcaj, itd... Najraj bi tak včasín pozvau novinara pa ma raztomačo, ka naše vasnice (Andovci, Števanovci, Verica-Ritkarovci, Gorenji Senik, Dolenji Senik, Sakalovci pa Slovenska ves) so nigdar nej bile v krajini Őrség, tau je vsigdar bila ejkstra krajina, za stero je bilau vogrsko ménje Vendvidék. Slovenski se toj maloj krajini pravi Porabje.

Problemi, ka lidgé pa novinarge več ne vejo (ali neščejo) razliko delati med krajinama Őrség pa Porabje, so se začnili tistoga ipa, gda se je napravo narodni park (nemzeti park) vküper za bejdvej krajini. Žüpani naši vasc so se te prauto postavili, ka bi se narodni park zvau Őrség-Vendvidék, Vaugri so nej steli, ka bi se zvau Őrség-Szlovén Rába-vidék, tak je pa ostalo pri imeni Narodni park Őrség. Če bi tistoga ipa naši žüpani bili malo bole batrivni, bi se bole gorvzeli za svoje vasnice, bi vejndrik leko dosegnili, naj se narodni park zové Őrség-Porabje. Pa bi vejndrik Madžarom se tö nej težko bilau navčiti eno slovensko rejč, slovensko ménje naše krajine.

Zakoj smo se v tisti cajtaj tak fejst abali rejči 'vend'? Vi tak vejte, ka so Vaugri, sploj pa steri so taši bili, vsigdar vcüjdali kakše druge reči, kak povejmo, 'nauri' ali 'smrdeči'. Dapa tau bi bila menkša baja, ništrni (eške politiki najbole) so zavolo te rejči tö vönajšli teorijo, ka smo mi sploj nej Slovenci, liki narod, steri guči nikšo slavsko (slovansko) rejč. Kakkoli smo jim tomačili, ka smo mi za sebé v maternoj rejči vsigdar pravli, ka smo Slovenja, Slovenge, Slovenci, pa nigdar nej, ka smo Vendi. Tak je te gratala nikša negotovost (bizonytalanság) med novinari, (nauvo, neuradno) vogrsko ménje krajine (Szlovén Rába-vidék) so nej steli nücati, zatok so pa raj naše slovenske vesnice vcujzakapčnili k krajini Őrség. Če rejsan vejmo, ka mi nikak ne moremo biti Őrség, nej zavolo zgodovine, nej zavolo kulture, pa nej zavolo gezika. Vejmo, ka so lüstvo Őrséga zatok es pripelali pa skvarterali, ka bi skrb meli na meje, stražili granice, zatok so od vogrski kralov dobili privilegije. Naši starci, predniki so na toj zemlej živali že od druge polovice 6. stauletja, kesnej so je pa es naselili baratke cistercijani. (Bole podrauvnoma leko o tom štete v zgodovinski seriji D. Mukiča.) Njine šege pa navade so tipično vogrske, naše so slovenske. Njini gezik je vogrski (dialekt), naš je slovenski (dialekt), oni so Madžari, mi smo Slovenci.

Za tau, naj se laučita té dvej krajini, moramo mi sami tö več napraviti. Lidam, steri o naši vascicaj gučijo, pišejo kak o krajini Őrség, moramo povedati, ka smo mi Porabje. Najbaukše bi pa bilau, če bi se tau na zvün tö bole vidlo na tabljaj in napisaj. Naj lidgé, steri pridejo od nindrik indrik, včasik vidijo, spoznajo, ka so prišli v krajino, gde Slovenci živimo. Dapa tau mi sami tö ne smejmo pozabiti!

Marijana Sukič

V BUDIMPEŠTI SO OBELEŽILI 25. OBLETNI REPUBLIKE SLOVENIJE

V četrtek, 19. januarja in trgovino Madžarske interesa. 2017, je v predverju Mi- László Szabó. Oba sta po- Veleposlanica Škrilec je

Otvoritve razstave so udeležili predstavniki diplomatskega zbora v Budimpešti, predstavniki Porabskih Slovencev in tudi prekmurskih Madžarov

nistrstva za zunanje zadeve in trgovino Madžarske potekala slovesnost

udarila dobrososedske in prijateljske odnose med državama, ki ju povezu-

Madžarsko izpostavila v krogu tistih držav, ki so Slovenijo priznale med prvimi, in poudarila solidarnost takratnega madžarskega političnega

Veleposlanica Ksenija Škrilec je izpostavila odlične in prijateljske odnose med državama

ob otvoritvi razstave zgodovinskih dokumentov, ki pričajo o pripravah na priznanje in vzpostavitev diplomatskih odnosov med državama. Madžarska je priznala Slovenijo 15. januarja 1992. Razstava bo v predverju ministrstva na ogled do konca januarja.

Uvodna nagovora sta imela veleposlanica RS v Budimpešti Ksenija Škrilec in namestnik ministra za zunanje zadeve

jeta narodnostni manjšini in številni skupni projekti.

Namestnik zunanjega ministra Szabó je preteklo leto označil za ključno – omenil je skupno sejo vlad, tesnejše povezovanje obmejnih območij ter izboljšanje infrastrukturnih povezav med državama. Napovedal je skupno sejo vlad, ki bo letos v Budimpešti, in nadaljnje poglobljanje sodelovanja na področjih skupnega

Del ra

vodstva in prebivalcev v procesu osamosvajanja Slovenije. Državi sta vzpostavili odlične in prijateljske odnose, ki temeljijo na medsebojnem razumevanju, spoštovanju sklenjenih dogovorov in s sporazumi prevzetih

CO PRIZNANJA

mednarodnih obveznosti. Družijo ju skrb za varnost in stabilnost regije, interes za okrepitev gospodarskega sodelovanja in spoznavanje narodov ter njunih kultur.

Slovesnega dogodka so se udeležili takratni minister za zunanje zadeve Madžarske Géza Jeszenszky, nekdanja predsednica madžarskega parlamenta Katalin Szili, nekdanji madžarski veleposlaniki v Ljubljani, številni veleposlaniki in predstavniki diplomatskega zbora v Budimpešti, apostolski nuncij, predstavniki slovenske in madžarske manjšine in slovenskega gospodarstva.

Madžarska nacionalna televizija M1 je že pred tem, na dan priznanja, 15. januarja, objavila daljši prispevek, v katerem je izpostavila ključne mejnike slovenskega osamosvajanja, dosežke

zstave

mlade države in razvoj slovensko-madžarskih odnosov.

(Veleposlaništvo R Slovenije)
Slike: Ferenc Sütő,
Veleposlaništvo

Martin Ropoš o leti 2017

PRENOVA KÜHARJEVE SPOMINSKE HIŠE

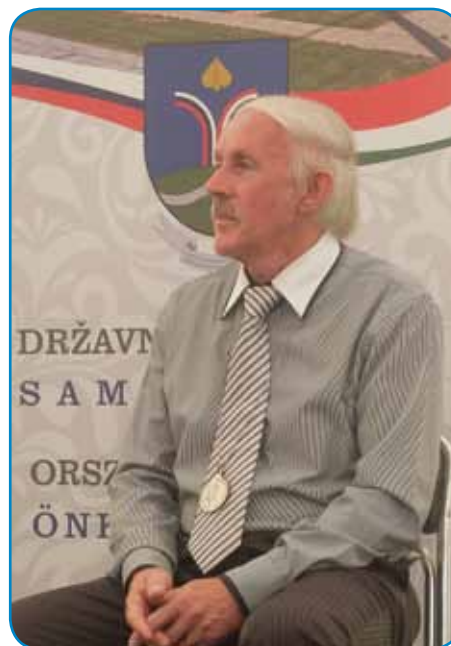
»Tak brodim pa vüпам, ka majo takšo čütenje tüdi slovenska skupnost in naše organizacije, ka je za nami uspešno leto. Že nekaj lejt je tak, pa vüпам, ka de se té trend nadaljevau ške naprej, ka je penez, stere dobimo za delovanje in vzdrževanje naših slovenskih institucij in organizacij, iz leta v leto več. Najbole fontoško je tau, ka je naše financiranje gratalo stabilno,« dá odgovor na moje pitanje, kak je biu zadovolen z letom 2016, predsednik Državne slovenske samouprave (DSS) *Martin Ropoš*.

Madžarski parlament je že konec preminaučoga leta sprejeu proračun za leto 2017, DSS pa de ga sprejela v dvej talaj, prva do konca januara, bole podrobno verzijo, pa sredi meseca februara. »Povekšala so se sredstva v poglavji državna samouprava in narodnostni mediji, drugi tau pa so institucije, sterih lastnik je naša samouprava oziroma institucije, stere se financirajo prejk nas. Tau sta dvej glavni točki. Ka se tiče prve, dobimo 8 milijonov forintov več kak lani, tak ka mamu po nauvom na razpolago 88 milijonov forintov. Trenutno je naš predlog (javaslat) - steroga mo dali v potrditev občnomici zbori - ka bi od tej dodatnij pejnez polonje dobiu Urad Državne slovenske samouprave, polonje pa novine Porabje, za svojo širitev na dvanajst strani kedensko. O tom smo obvestili vodstvo časopisa in vidim, ka so že napravili konkretne stopaje za širitev. Ka se tiče Radia Monošter in drügi naši institucij - najbole tü dé za Küharjevo spominsko

hišo - se kaže, ka dobimo enako vsoto pejnez kak lani, približno 60 milijonov forintov,« je raztolmačo predsednik DSS in cujndau, ka se šau le financirajo z dvej virov, normativno po glavi učenca dobijo približno 60 procentov pejnez, drügi tau pa za njihovo v z d r ž e v a n j e DSS dobi prejk pogodbe: »Po dugi lejtaj mamu obečanje, steroga so dali tüdi na srečanjih slovenske ministrice in madžarskoga šolskoga ministra, kaj naj bi tau pogodbo podpisali dolgoročno, za več let vküper«.

Martin Ropoš je ške povedo, ka do več penez na razpolago mele tüdi civilne in narodnostne organizacije. Drüštva, stera delüvlejo bar tri leta, so se lejko do 15. januara prijavile na razpis, tak za delovanje kak za organizacijo različni prireditiv. »Kak znamo, mamu že neka lejt podpisano pogodbo z drügo krovno organizacijo, tak ka dobi Slovenska zveza en tau penez od rosaga prejk nas. In tak naj bi bilou tüdi v letošnjom leti,« ške povej Ropoš in raztolmači, kak naj bi bilou v 2017. leti z investicijami: »Svoje prošnje smo vküper z našimi organizacijami in našo zagovornico v madžarskom parlamentu poslali že konec preminaučoga leta. Najvekši projekt naj bi bila obnova Küharjeve spominske hiše. Vöminiti

škemo strejo in prenoviti zvünešnji tau slovenske zbirke. Za tau smo pro-

Predsednik DSS Martin Ropoš na lanskom Državnem srečanju Porabski Slovincov v Sakalovcüh

sili 50 milijonov forintov. Radio Monošter pa

Letos de se obnauvila Küharova spominska iža, stero vsakšo leto gorpoišče dosta turistov

naj bi za obnovo opreme daubo približno pet milijonov forintov. Mamu ške neka menši projektov, med drüгим Državna slovenska samouprava načrtuje, ka bi ob naši zidini na Gorenjom Seniki postavili doprsni kip Avgusta Pavla, pauleg toga pa ške, ka bi v seničkoj cerkvi, gé je biu krščeni pokojni Lojze Kozar, postavili spominsko ploščo. Če pride do obnove Küharjeve spominske hiše, bi te tau vküper - tüdi s

tem, ka bi se spaumnili na tresti lejt smrti Jánoša Küharja - nin tam oktobra mejseca s slovensko mešo in slavnostno prireditivjo«.

DSS de v leti 2017 pripravila svoje tradicionalne prireditivte, stere do se začnile 10. februara, gda do na Gorenjom Seniki narodnostne šau le proslavile slovenski kulturni svetek. Borovoga gostüvanja, stero je od 2015. leta vpisano v madžarski Nacionalni register žive kulturne dediščine, tau leto v Porabji nede, ga pa morajo dvakrat letno predstaviti javnosti, med drüгим v najvekšon škanzeni na Vogrskon, v varaši Szentendre.

Martin Ropoš vüpa, ka de se v letošnjom leti uresničilo tüdi dosta tistoga, ka

so lani novembra zapisali v zapisnik zasedanja mešane slovensko-madžarske manjšinske komisije. »Znamo, ka smo se pogučavali o ustanovitvi gospodarskoga združenja MURABA EGTC. Znamo, ka je ustanovna listina že napisana, zdaj pa se tak kaže, ka mogauče do konca februara tau združenje potrdita tüdi obej vladi,« je na konci ške povedo predsednik DSS.

Tekst: Silva Eöry
Kejpa: Karči Holec

PREKMURJE

MEDGENERACIJSKO SREDIŠČE

Spaumnim se eške, kak je bilou, gda se je tüdi v Soboti odprla samopostrežna restavracija, stera je bila v lasti firme Pomurka. Dosta lüstva je ojdlo ta gejst, pripravljali so tüdi razna slavja. Po tistom, ka je té naš prekmurski ponos (büszkeség) vrag vzeu, gnes pravimo, ka je šau v stečaj, je zidina, stera stogi sredi varaša, začnila nanikoj titi. Kak vse kaže, nede več dugo tak.

Pred letom in pau je tau, zdaj ške sramoto, kúpila firma Cerop, stera se s smetkami spravlva. Prva so tak brodilili, ka bi tüdi napravili en takši center, v sterom bi dvajsti zaposlenih iz socialno ogroženih skupin predelavalo staro pohišstvo, gospodinjске in drüge mašine, pa tüdi gvant. Takši je biu prvi plan, steri pa se je zdaj malo vömeniu. Center za ponovno uporabo ostane, paul leg njega pa naj bi v medgeneracijskom središču – ka ga gor postavijo do nücali tri milijone evronov – bila ške oskrbovana stanovanja in poslovni tau. V moderni zidini naj bi bilou mesto za 16 različno velikih stanovanj (lakás), v poslovnom tali pa naj bi bila restavracija, male baute, lokali za osebne storitve, pa tüdi plac, gé bi skrb meli mlajše v tiston cajti, gda so vrtci že zaprejtji. Po rečaj Franca Cipota, direktora Cerop Puconci, majo že rezervejranih devet stanovanj in en lokal. Radi bi, ka bi se tü družilo več generacij, zatau do na streji napravili teraso z zelenim talom, meli pa naj bi tüdi viske grede, stere bi leko kak gračenek nücali stanovalci. V tistom tali zidine, gé de mesto mejla socialna firma Mensana, pa do rejsan popravljali vse tisto, ka do lidge staroga prinesli od dauma in de se dalo popraviti ali na nauvo ponücati. V centri, gé do meli ške malo bauto, do pripravljali tö delavnice ročnih spretnosti.

Zanimivi projekt. Vüpajmo, ka de tüdi tak dober, kak fajin vövidijo namalani in predstavljeni plani.

Silva Eöry

Murska Sobota: Prvi letošnji Vanekov večer

OBLETNICA REFORMACIJE JE EVROPSKI DOGODEK

O enem pomembnejših letošnjih dogodkov v Sloveniji in Evropi, 500-letnici začetka reformacije, je na prvem letošnjem Vanekovem večeru v Murski Soboti govoril častni škof Evangeličanske cerkve, mag. Geza Erniša. Osrednje dogajanje v Prekmurju, kjer živi večina evangeličanov v Sloveniji, je postavljeno v Puconce, kraj, kjer je najstarejša evangeličanska cerkev v Prekmurju in Sloveniji (od leta 1781). Ta mesec se vrstijo zlasti v domu Števana Küzmiča različni dogodki in prireditve, namenjene šolarjem in starejšim obiskovalcem. Predstavljena so tudi dela z mednarodne likovne kolonije Primož Trubar.

Pomen reformacije je v marsičem presegel ideje in namene Martina Luthra, ki je pred 500 leti na cerkev v nemškem Wittenbergu pritrtil tekst s 95 tezami, s katerimi je opozoril, če rečemo poenostavljeno, na neprimerno ravnanje in dogajanje katoliške cerkve. Reformacija je zajela vso Evropo, Slovenija pa ima pri njenih začetkih pomembno osebnost, Primoža Trubarja. Znano načelo reformacije je bilo, naj ljudje bolj kot kdajkoli prej odločajo sami o sebi. To načelo se je ponekod bolj, drugje manj uresničilo, kar velja tudi za Slovenijo. V letošnjem letu se bo v

svetu zvrstilo prek 3 tisoč, reformaciji posvečenih bo v Wittenbergu, kjer bo središče dogajanja. V po-

Na letošnjem prvem Vanekovem večeru v Pokrajinski in študijski knjižnici se je zbralo izjemno veliko obiskovalcev iz Prekmurja in od drugod; v imenu Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije je zbrane pozdravil predsednik uprave Ernest Ebenšpanger, mag. Franc Kuzmič pa se je pogovarjal s častnim škofom, mag. Gezo Ernišem

dogodkov, največ v Nemčiji, kar govori o njenem pomenu tudi zdaj. Na osrednjem slavnostnem

častitev obletnice pelje po Evropi posebni avtobus in obiskuje z reformacijo

povezane kraje. V Sloveniji so kraji reformacije Ljubljana, letos tudi proglašena za Trubarjevo mesto, Raščica in Puconci. Iz Prekmurja bo avtobus nadaljeval pot po Madžarski in Slovaški.

Obletnico bodo počastili tudi v Murski Soboti, in sicer mestna občina namerava urediti posebno ploščad, med pred leti v parku odkritim spomenikom Primožu Trubarju in evangeličansko cerkvijo.

V znamenju obletnice reformacije bo v Sloveniji tudi več ekumenskih srečanj med evangeličansko in katoliško ter drugimi cerkvami. Podobna srečanja bodo tudi po Evropi.

Tekst in foto: E. Ružič

Na Gorenjem Seniki še odijo betlehemeške

Učenci DOŠ Jožefa Košiča na Gornjem Seniku še ohranjajo ljudski običaj božičnih kolednikov ali betlehemešev, ki vsako leto pred božičem hodijo od hiše do hiše in oznanjajo veselo novico: »Jezuš se je naraudo, v jaslicah leži, nema gvanta, nema črejavla, pamagajte tau srmačko dejte.«

Piscu prve slovenske knjige Primožu Trubarju, osrednji osebnosti reformacije na Slovenskem, so leta 2008 v soboškem parku odkrili doprsni kip, delo akademskega kiparja Draga Tršarja

dogodku v Berlinu naj bi se zbralo 500 tisoč ljudi, med njimi pomembni državniki in cerkveni dostojanstveniki iz celega sveta. Vendar bo to le eden izmed množičnih dogodkov v Evropi, v letu reformacije. Zlasti živahno

Navada je pač takšna, da se otrokom, ki pridejo k hiši in oznanjajo rojstvo Jezuščka, da nekaj denarja, hkrati pa se v hiši za blagoslov zmoli tudi en očenaš in zdravomarijo. Na sliki, ki je nastala na dvori učiteljice Eve Lazar, stojijo gornjeseniški učenci, ki so v mesecu decembru z betlehemom »odili« od hiše do hiše in so v slovenskem jeziku oznanjali prihod malega Jezuščka.

Besedilo: Nino Gumilar
Slika: Eva Lazar

Baug plati vsejm

V zadnjem mesecu se je nika ejkstra veliko delo zgodilo z menov, največjo poštnje, presenečenje v mojem življenju. Odlikovanje »Za narodnosti« vlade (kormány) na Vogrskom je v človekovom življenju največjo, ka leko zadobi pri svojem delu za svoj narod. Zatau si tak brodim, ka sam doužna se zahvaliti prejk slovenski novin tu vsejm lidam, organizacijam, steri so mi bili na pomauč.

Najprvim se z velikim poštanjaum zahvalim, komi sam na pamet prišla, steri so vüпали namé na tau predlagati, so se za tau trüdili pri Drüštvi Slovincov v Budimpešti, Drüštvi za lepšo ves Števanovci, Drüštvi porabski slovenski penzionistov, slovenski zagovornici v parlamentu Eriki Köleš Kiss pa Veleposlanici RS v Budimpešti Kseniji Škrilec. Hvala lejpa Ministrstvu za čoveške vire, predsednici Državne slovenske samouprave Martini Ropoši, steri je pauleg toga svetka cejlo brigo gora prijó, naja z Marijano Fodor na svetek sprvodo, asistenti slovenske zagovornice dr. Sütó Ferenci za sprvajanje, za pozornost, skrb, administrativno pa človeško pomauč.

Zdaj, gda sam si zmišlavalá o svojoj življenjskoj pauti, sam se spaumila, ka korenje mojga slovenstva nazaj sega do matere, stera me je že pod svojim srcaum v tau ranila, pa do gnesden njau leko mam za največjo peldo. V šauli smo pa meli tašno prcerkorco, lerenco za slovenski gezik pa razredničarko Ireno Pavlič, stera nam je bila drüga mati, mejla nas je v svojem srcej. Do gnesden mi je pelda/vzor, kak rada je gučala z nami v slovenčarskoj domanjoj rejči, mi pa z laumpi, z očami go poslušali pa večkart smo se smejali, ka se nam je špajsna vidla prauti naše števanovske rejči. Ona nam je pokazala prvo paut do slovenske kulture s tejm, ka je mlašečo folkloro ustvaurila, nas je včila slovenske plese, na probe smo trno rade odle deklíčine. Školnik Karel Krajczar so nas pa včili špilati v literarnom krožki (irodalmi színpad). Tak smo se vcuj včili, kašno čütenje je gora staupti pred lidami, ji razveseliti s tistim, ka radi delamo.

V drügom tali se na veliko zahvalim tistim, steri so mi v življenju pomagali, pri delu v službi, eške bola pa v slobaudnom časi. Prvi so gorejnisenički mlajši (od 1983. do 1995. leta),

steri so gnes že sami tu stariške. Do gnes ji mam za peldo (vzor) pa mo njim navekoma hvaležna, ka so se za tau podali, z veseldjom delali, trüda so nej poznali, so maksimalno sebe dáli. Prvi mlajši so že na začetki v Budimpešti na državnem festivalu bili prvi s špilov »Hiša iz kock«, zatau smo leko bili keden dni na rovačkom maurdji. V Sloveniji smo bili poznani, vsakšo leto smo bili med najbaugšimi ali najbaugši. Prejk svojga špilanja so seničko šaulo na tom táli tu ijrašnjo napravili tej mlajši: Estera Šulic, Klara Dravec, Gabor Bajzek, Aniko Gyórvári, Amanda Horvat, Agi Hanžek, Tomaž Grebenar, Zsolt Bajzek, Tomaž Kozar. Posaba so pohvalo pa zahvalo vrejdní njigvi stariške, steri so nikdar nej branili svojim mlajšom, nej gora prosili eške tu nej, gda smo večer do devete

V Budimpešti po prevzemi odlikovanja z asistentom slovenske zagovornice dr. Ferencom Sütónom, s predsednikom DSS Martinom Ropošom pa z mojo nekdenejšno leranco Ireno Pavlič

vöre probali zatok, aj maksimalno baumo pripravleni na predstavitev Porabski Slovincov v Cankarjevom daumi v Ljubljani. Na veliko poštvovanjoj mentorici Jožici Roš pa njenoj pomočnici Dragici iz Murske Sobotice, stera sta nam pokazala lepoto, kreativnost špilanja z lutkami. Dosta sam se navčila od njija, sledkar pa od sina mentorice Mikija Roša, s sterim smo začnili v porabskoj rejči pa tau tadale pelali pri vözraščeni gledališki skupinaj do gnesden. On nam igre piše v prejkumurskoj rejči, etak mi je ležej prejk spijsati v našo doma-

njo rejč. Ravnateljici seničke šaule Eriki Glanz, stera mi je zavüpala, aj z mlajši ustvaurimo lutkovno skupino (bábcsoport) na šauli pa z veseldjom skaus sprvajala našo delo. Vsejm kulturnim skupinam, njimim vrlim, pridnim mentorom pa koleggarom pri Slovenskoj zvezi. Najbola pri srcej so mi pa tisti, s sterimi smo 1995. leta leko ustvaurili prvo porabsko gledališko skupino v Monoštri pa do gnesden kračeši ali dugši čas se podajo v svojem slobaudnom časi špilati igre, se trüdijo, aj naša materna rejč vse duže živa ostane. Vsevküp nas je bilau 17, za tau po imeni gora naštem samo njij, s sterimi vred zdaj špilamo pri malom gledališči DUO Fodor ali na nauvo ustvaurdjenoj skupini Nindrik-indrik: Marijana Fodor, Marijana Kováč, Micka Bajzek pa Feri Meggyeš. Baug plati ženskam, stera smo se podale za plesanja, etak smo leko ustvaurili folkloro skupino penzionistk 2010. leta pa do gnesden plešemo. Zahvalim se leko Sloveniji za tau, ka nam s pejnazi omogauči pri Slovenskoj zvezi, ka leko mamó Porabski Slovinci svoje kulturne skupine. Baug plati, steri mi na gonč stanejo za novine Porabje pa Radio Monošter, penzionistom pri Drüštvi porabski slovenski penzionistov, steri ste stebri slovenstva, steri aktivno pomagata voditi društvo, gora držati materno rejč, kulturo, indašnje šege pa meštrije, gastronomijo, posaba steri ste svoje mlajše pa vnuke navčili porabsko materno rejč, ka je vsej nas Porabcov minimalna doužnost. Baug plati dragoj moji materi, ka bi brezi njene pomauči nikdar nej zandolejla, nej s časom, nej z delom pa nej z močtjavu opravlati narodnostno delo v slobaudnom časi. Na konci se pa lepau zahvalim slovenskim pa varaškim medijom - Porabje novine, Slovenski utrinki, Radio Monošter pa Sotočje, novine Vestnik, Szentgotthárd pa Vas Népe - ka sem prejk njivi intervjuvov leko dobila telko pozornosti, gratulacij tak od domanji lidi kak iz Slovenije, tak od Slovincov kak od drügi lidaj. BAUG PLATI! Na konci pa želejm, aj dosta Porabski Slovincov leko dožive tau veličastno čütenje, tau poštnje!

Klara Fodor
kejp: Marijana Fodor

ŽELEZNA ŽUPANIJA

ŠPITALE SO ZAPRLI ZAVOLO GRIPE

Tau pravijo, gda je fejst mrzlo, te nega gripe (influenza), zato ka virusom bola paše toplo vrejmen. Dapa zdaj tak vögleda, ka se s tejm virusi spoj ne spravljajo, zato ka je v Železni županiji od dneva do dneva več betežnikov. Istina, ka viruse za influenco so še nej vöpokazali iz tisti vzorcov, ka so jij dotejga mau vzeli, dapa število betežnikov je že prejkstauptilo tisti prag, ka že leko od gripe gučimo. Zato, ka je zdaj dvakrat telko betežnikov, kak je tau bilau začetka januarja. Dapa kak je dr. Éva Stánicz pravla, tau so še nej vpamet vzeli, ka bi tej betežniki na ednom grombli, na enom mesti bili. Najdejo se taši razredi pa otroški vrtci, gde ji sedem, osem fali, dapa tašo še nega, ka bi vrtec mogli zaprejeti ali ka bi cejli klas falijo.

Zavolo velke numere betežnikov so v Železni županiji špitale zaprli v Sombotelu, v Körmendü, v Celldömölku, v Monoštru, tak ka betežnike ne more gledat odti.

Kak se leko branimo, če neškemo betežni gratati? Najprvin tak, ka dosta sadja pa vitaminov moramo pogesti, če nej mujs, nédemo v tašo mesto, gde je dosta lüstva v ednom prostori, večkrat si roke zaperemo. Večkrat trbej luftati tö, zato ka se tej virusi najbola tam plodijo, gde je sparno. Dapa najbola vejn tau vala, če se damo vcepiti proti influenzi. Injekcije proti gripi za šenki dobijo kronični betežniki pa tisti, šteri so že več kak šestdeset lejt stari, drugi si cepivo za štiri gezero forintov leko küpijo.

Letos smo že cejplenje zamidili, je pravo eden doktor na televiziji, ka deset, dvanajset dni nücamo, ka odpornost dobimo, virusi so pa že med nami. Dapa za naslednjo epidemijo (járvány) je eške nej kesnau opozarjati.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

25 let od mednarodnega priznanja

15. januarja je minilo 25 let, odkar je Evropska skupnost, predhodnica Evropske unije (EU), priznala Slovenijo kot samostojno državo. Tudi Madžarska je Slovenijo priznala na ta dan. Kot prva je Slovenija že dan po osamosvojitvi, 26. junija 1991, priznala sosednja Hrvaška, s katero sta se osamosvojili na isti dan. Rusija je Slovenijo priznala 14. februarja, 7. aprila 1992 je sledilo še priznanje ZDA, ki so bile sprva izrazito zadržane do slovenskega osamosvajanja. Po priznanju Evropske skupnosti so mednarodna priznanja začela deževati in do avgusta 1992 je Slovenija priznalo že 92 držav. Danes ima Slovenija diplomatske stike z več kot 180 državami po svetu in je članica večine mednarodnih organizacij.

Osamosvojitve Slovenije pred 25. leti je bila uspešna in se je zgodila v pravem času, a v preteklega četrta stoletja bi lahko prišla dlje, so se strinjali udeleženci okrogle mize Slovenija in EU. Dosedanjo pot Slovenije je slovenski zunanji minister Karl Erjavec označil za dolgo in uspešno, kot eno pomembnejših prelomnic v zgodovini države pa je izpostavil članstvo v EU, ki kljub svojim izzivom ostaja temeljni okvir za nadaljnji razvoj države. O svojih pogledih na dogodke po osamosvojitvi Slovenije ter današnji položaj in vlogo države so na okrogli mizi spregovorili tudi prvi predsednik republike Milan Kučan, prvi predsednik vlade Lojze Peterle, prvi zunanji minister Dimitrij Rupel, prvi pooblaščen predstavnik Slovenije v Bruslju Lojze Sočan, nekdanji direktor urada za intelektualno lastnino Bojan Pretnar in novinar Branko Maksimovič. Vsi govorci so zadovoljni z osamosvojitvijo, a nobeden ni povsem zadovoljen s tem, kam je Slovenija v 25. letih prišla, saj bi se po njihovem mnenju lahko odrezala dosti bolje.

TAK LEPAU PA VESELO KAK INDA SVEJTA

V Šalovcaj na Goričkom Tistim mlajšom, šteri so men, so ženske razložile, so 14. januara napravli še nikdar nej lüpali se- ka ga trbej en den prlé

Če gli so roké starejše, trüidne pa trde ali pa ešče mlade pa nerodne, je šlou lüpanje tikvinoga semena vsem dobro od rok

veseli večer, s šterim so ščeli nazaj obidite in dašnje navade lüstva pa delo, steroga gnjesden marsikeri mladi človek več ne pozna. Tak so se sprajli lüpat tikvino semen pa plest košare, za špajs pa so vrgli tüdi karte. Ka do tou organizejrali, so se spomnili v Turističnom družtvi Dišeči volčin, v šterom zdaj že dobro leto dela tüdi grupa žensk, štere se zanimajo za ročna dela. Zatou, ka vidijo, ka se po vasnicaj v šalovskoj občini lüstvo tö vse menje družü med seuv, pa ka tisti mlajši sploy več ne znajo, kak vövidijo ena kmečka dela, so se zmišlile, ka do vse tou vküp sprajle en večer.

V šalovski kulturni doum je prišlo kaulik 40 lidü z vsej vasnic v občini, bili pa so eni tüdi z Lü-cove pa Prosenjakovec. Ženske so večina lüpale goščice (tikvino semen), moški pa so se bole za tisti sto potegnili, gde so leko špilali šnops. Bausarski Pišta s Šalovec pa si je v roké vzeo šibje pa pleo košaro.

Dva dolensjkiva pa dva šalovskiva moškiva so vrgli partijo šnopsa; le šteri par je zmago ...

Bausarski Pišta je majster v pletenji košar

namočiti, ka je fajn mejko, pa ka se te lepau lüpa. Gnauk svejta, pred 40. lejtü ali pa še dale nazaj, so se po večeraj v zimi tö tak dobivali, da pa te je tau bilau bole pogosto, pa so odle od küče do küče pa pomagali lüpati, česali pa so ešče tö perge ali pa

lüpali kukorco. Tam se je dosta novih tut (klajf) tö zvedlo ali pa so si gučali vice, radi pa so kaj tüdi zapopejvali. Ženske so še v smeji prajle, ka so moški tö radi prišli, če gli njim tou delo nej tak dišalo, da pa radi so ostali do konca, ka so te šli z deklami domou pa jih zapelavali. Moški so radi vrgli tüdi karte, pa tak je bilou tüdi tisto soboto v Šalovcaj. Najrajši so kartali v štiri, na par, samo bole za hec, kak pa za pejneze.

Gda je delo bilou opravleno, so vertinje turističnoga družtva dale na sto

poleg domačih pogač pa vina še malo namazanoga krüja z zaseko, mastjo pa cverki. S tem so ščele pokazati, kak prosono pa po domanje so geli gnauk svejta, gda gesti-ja nej bilou tak po volej, kak je tou gnjes den. Tak flajsno pa lepau je mino vesejli večer v Šalovcaj, zvedli pa smo še, ka do ga od zdaj naprej organizejrali vsakšo leto, ka vidijo, ka je lidam fajn, ka se spominjajo starih cajtov.

Mihaela Kalamar

50 LET RADIJSKE ODDAJE »SLOVENSKA ZEMLJA V PESMI IN BESEDI«

Radijska oddaja Slovenska zemlja v pesmi in besedi je lani svetila 50. obletnico. Prvo oddajo (músor) so lidgé leko poslušali na slovenskom radioni 21.

niki so pesmi pa šege gordjemali leta 1969. Žalostno, ka iz naše vesi več samo sama živem, stera sem njim te spejvala, gda so iz Ljubljane prišli. Te

Gorenjesenički ljudski pevci v Cankarjevem domi

oktobra 1966. leta. V taum programi se leko poslušajo ljudske pesmi, muzika pa šege s cejle Slovenije pa iz krajin zvün Slovenije, gde živijo Slovenci. V svetašnjom leti so v Sloveniji pripravili pet javnih

sem ge že spejvala pri mešanomi pevskomi zbori 18 lejt. Gda so prišli, smo se najprva zgučali, ka pridejo nazaj drugo leto, dapa ka bi nej odišli praznik rauk, sem njim mogla spejvati našo pesem Micika v pün-

Simfonični orkester RTV Slovenija z dirigentom Simonom Krečičem

terenskih oddaj, stera so bile v Lučah ob Savinji, v Podlehniku v Halozah, v Ilirski Bistrici, v Rávanci v dolini Rezije in v Ljubljani. V oddajo, stera je bila v Podlehniku v Halozah, smo dobili pozvanje Ljudski pevci ZSM z Gorenjoga Senika tö. Pri nas na Gorenjom Se-

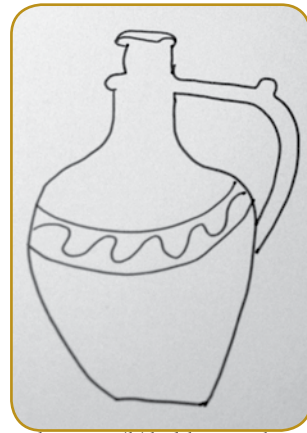
gradi. Svetašnja oddaja je bila 7. januara 2017 v 20. vöri, prenos je biu iz Linhartove dvorane Cankarjevega doma z naslovom Skozi prostor in čas. Ponosna sem, ka so nas Porabce – ranč tak kak druge Slovence s Koroške pa Talanjskoga – tö počastili in

V künji inda in gnes (3)

PÜTRA – VRČ ZA VODO – BUGYIGA KORSÓ

Pütra je bila piskrena posauda, štera je mejla na prejšloči »cecek«. S toga so pili tak kak s kašoga cürka. Z lampami so se ga nej doteknili, tak ka več lüdi je leko pilo z edne pütre eden za drüгим. Tau posauda so nej v künji nücali, liki so go s seuv nosili na mezeve, na žetvo. Tam so go v senci dojdjali. V pütři je voda dugo friška ostala, spoj če je nej bila oblejana. Tak je s piskrene posaude prejk stene voda hlapela (párolgott) in sama sebe ladila.

Gnes, če kam demo, te v termosu nesemo s seuv ladno

vodau pa (h)ladilno turbo z akumulatorji, štere smo prva dojzmrznili v zamrzovalniki.

Marija Kozar

pozvali v Cankarjev dom. SKOZI PROSTOR IN ČAS so potovali ljudski glasbeniki in pripovedovalci, steri so nit tradicije izročili v novo skladbo Slovenska suite Alda Kumarja, stero je zašpilo Simfonični orkester RTV Slovenija z dirigentom Simonom Krečičem.

Zvün orkestra so ešče gorstaupili: Anica Lazar, Janez Ramoveš, Pritrkovalci iz Šentvida pri Stični, Ljudski pevci iz Luč, Ana Duša, Volk Folk, Ljudske pevke Trstenke, dr. Drago Kunej, Tomaž Rauch, Hrušiški fanti, Sandro Quaglia, Emil Zonta, Cvetko Rakar in Klavdijo Šavron, Ljudske pevke Kresnice, Marko banda, in Folklorna skupina »Val Resia«.

Program je trpo vejndrik

vöro pa pau, dapa tau je tak odletelo, ka smo spoj nej vpamet vzeli. Čudovito je bilau.

Zahvaliti se moramo sekretarki Slovenske zveze, ka nam je vse organizirala pa bila z nami v Ljubljani, Zvezi pa, ka je plačala pautno ceringo. Nenazadnje sem hvaležna vsem tistim strokovnjakom, stera sem poznala in so še med nami: tau so Julijan Strajnar, Helena Ložar-Podlogar, Mirko Ramovž in Jasna Vidakovič.

Baug plati Sekciji za glasbeno narodopisje Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU, ka skrbijo za tau, ka bi se pesmi, pripovedi pa šege naši babic pa prababic nej zgibile, bi se ohranile.

Vera Gašpar
Kejpa: Gy. Bajzek

... DO MADŽARSKE

Izboljšal se je položaj vrtcev

V zadnjih letih se je znatno izboljšal položaj vrtcev, je izjavil državni sekretar Ministrstva za človeške vire Bence Rétvári, ki je poudaril, da so pozitivne spremembe na več področjih. Dvignile so se plače zaposlenih v predšolski vzgoji, povečalo se je število mest v vrtcih, naraslo je zanimanje za vzgojiteljski poklic in se je zgradilo precej novih vrtcev. V tem letu bo dobilo več plače 32 tisoč delavcev, ki so zaposleni v institucijah predšolske vzgoje, 10 odstotkov se bo dvignila plača tudi tistim delavkam, ki nimajo strokovne izobrazbe v vrtcih. V zadnjih šestih letih je vlada namenila za razvoj vrtcev 26 milijard forintov, iz teh sredstev se je zgradilo, razširilo ali moderniziralo 177 vrtcev. Po vsej državi je 380 tisoč mest v vrtcih, toda kapacitete niso popolnoma izkoriščene, saj vrtce obiskuje 317.500 malčkov. Za gradnjo vrtcev v madžarskem zamejstvu je vlada v teh letih namenila 9 milijard forintov.

Gibanje Moment proti olimpijadi v Budimpešti

Novo gibanje Moment si je zadalo za prvi večji cilj, da bo doseglo, da glavnomestna občina prekliče kandidaturo Budimpešte za olimpijado in paraolimpijado v letu 2024. Gibanje, ki združuje predvsem mlade, želi svoj cilj doseči na lokalnem referendumu, zato mora v tridesetih dneh zbrati 138 tisoč podpisov. Zbiranje podpisov so mladi, ki ne skrivajo, da je njihov končni cilj zamenjava sedanje vlade, zato ne izključujejo, da se bodo kasneje reorganizirali v stranko, začeli prejšnji četrtek na 25. lokacijah Budimpešte. Gibanje Moment meni, da bi denar, ki ga vlada namenja za priprave na olimpijado, imel boljše mesto drugje, recimo v zdravstvu, šolstvu ali v prometni infrastrukturi. Nenazadnje bi z njim lahko izboljšali kvaliteto življenja ljudi.

porabje.hu

Dosta vse sem preživo

Kak šegau majo prajti, če je sila, vrag še mižo podjej. Tak sem bijo s tejm dja tö, gda sem za novine isko neakoga, s sterim bi se leko pogučavo. Ušo sem od kuče do kuče, pa itak se nej posrečilo nikoga nej najti. Bilau tak, ka je zaprejto bilau, dapa bijo taši tö, šteri se je nej dau nagučati, ka bi mi kaj pripovejdo. Že sem ranč na tau mislo, ka nika nede s toga, gda sem se v Varaša pelo mimo iže Ferenca Gyečeka, po domanjom Čajtana. Istina, ka oni so mena že pripovejdali, mi je na pamet prišlo, dapa gvüšno, ka dosta vse tašo še majo, ka so mi nej tapravli. Tak ka sem se stavo pa sem je proso, aj me vöpomorejo, zato ka sem v velkoj stejski. Tau je za nji sploj nej bila problema, če bi trbelo, še dva dni bi mi pripovejdali, telko vse se je z njimi dogajalo.

- Fejst je mrzlo, prvín so tü bili taši mrazi? - začnam pogučavanje tak, kak tau šegau maš, gda še ne vejš, ka boš pito.

»Pa kak bi pa nej bili? Še vekši mrazi so bili kak zdaj. Vej pa tvoj oča tau tak vej, zato ka on tö traktoroš bijo kak dja. Bilau, ka sem z malo Dutrof ušo töj vö na Akasztó brejg pa je tak sklisko bilau, ka so se kole naprej vrtele, Dutra je pa nazaj na rit odletejla. Dja sem dosta trpo pa vsigdar so me v tašo mesto djali, gde je najüše bilau, zato ka sem dja vöodpeldjani (internirani) bijo. Stari komunista, Vörös se je zvau, ka je moj prejdjen bejo, je name v Sakalauvce poslo delat, na C100 traktor. Vsakši den, če je mrzlo bilau ali vrauče, z biciklinom sem se vozo delat.«

- Težko se je C100 v zimí, gda je mrzlo bilau, vužigo?

»C100 se je vužgo, če se je sto ali nej, zato ka je motor emo ejkstra bencinski motor, steri ga je gnau, če trbelo, edno vöro ga vrtijo.«

- Te velki traktor je nej vezno, zato ka goseničar (lánc-talpas) bejo.

»Zato je bilau tašo tö, gda sem dvauje sani emo vküppzakapčene pa z lesaum naklajene, tašoga reda je vö po brejgi malo brso.«

- Kak leko dola z brga sani vleče, vej pa tiste ne moreš bremszati (fékezni)?

»Tau se je nej štelo, te traktor je tašo zmečavo emo,

ka tauga so sani nej mogle sünti. Vidiš, dja sem vsigdar najbolje drekosto delo emo, pa ešče itak sem tü. Ka smo tam delali v delavnici (mühely), že samo trdjé smo, drügi so že vse odišli pa so mlajši bili od mene.«

- Vi ste traktoroš bili dočas, ka ste nej meli nesrečo, kakšne traktore ste vse vozili?

»Vozo sem RS09, tau je eden mali traktor, steri naprej pred seuv ma plato. S tejm sem vozo pri vas zemlau, gda je tvoj oča zido, gnauk sem na eden breščec zavozo pa sem vse goraobrnó, tak ka nej trbelo prazniti. Vozo sem malo Dutro, Mtz, Super Zetor pa C100.«

- Nej je bilau mrzlo v C100 traktorja, zato pitam, ka je tam vse žaleza bila?

»Nej je bilau mrzlo, zato ka je emo ogrevanje, velki motor je emo, pa od tistec je znak topel luft fudo. Nej zaman, ka v Rusičkom so ga redli, gde je fejst mrzlo pozimi. Dostakrat, gda sem drugi traktor vozo, Dutro ali Super zetor, te je bilau tak, ka sem v vodej sejdo cejli den. Zaman si emo pufajko nasaba, pa ranč taše lače, če je vse mokro bilau. Nej zaman, ka na stara lejta človek vse fele beteg vküppobere. Kak sem pravo, z menov so tau delali, ka so steli, zato ka sem vöodpeldjeni bejo na Hotrobágy. Gda sem emo tau velko nesrečo, ka sem skur nej mrau, te gda sem v službi traktor vozo pa eden tovrnjak je v mene parleto,

te so mi tau prajli, aj dem v socialni daum za portaša. Te sem dja fiškališa pito, ka aj delam, pa on je pravo, aj se ne njam, zato ka se oni rejšiti škejo mene. Gda sem domau prišo, mena so samo tappéNZ dali, drüge pejneze, ka je NemeC plačo, steri je kamion vozo, tiste so tadjali. Dja sem njim pravo, če ne dobim redno plačo, te cejlo vse prejkdam advokata, samo potejm so mi vöplačali, ka mi je odlo.«

- Prvín je lüstvo tö ranč telko drv tazakürilo pozimi, gda je tak mrzlo bilau kak zdaj?

»Ne vej, mi doma smo redno kürili, zato ka smo dosta goštjé meli pa zavolé drv

Ferenc Gyeček (Čajta) zdaj živejo v Varaši v tistoj ulici, gde živi dosta Slovincov

smo meli vsigdar, dočas ka so nam vkraj nej vzeli, gda so nas odpelali. Zdaj samo telko mamó, ka smo, gda je odškodnina bila, leko nazaj tjöjpili. Samo iz Ritkarovec so edenajset družin odpelali. Dja sem te, gda se je tau zgaudio, sedemnajset lejt star bejo«

- Zaka ste nej vujšli?

»Tak sem vö na okno sto skočiti, samo trdjé avoštje (udbaši) so pükšo namé podržali, pa sem te bola v meri austó. Potejm so nas te vküppobrali pa so nas v Va-

raš odpelali, gde so nas na cug djali. Od tec so nas zra- van v Tizzaszentimre pelali, gde smo pet mejsecov vanej pod nebom spali.«

- Ka ste s kravami pa s konji delali?

»Tau je vse doma ostalo, pa ranč tak drügo tö. Dja sem telko časa nej emo, ka bi se zravno, v spaudnji lačaj so me odpelali. Ka je doma ostalo, tau so vse odnesli, samo prazne stene so ostale. Mi smo še samo pri bejlom mostej bili, gda so Barabaške že naš ram robili. Sledkar gnauk so mena gospaud Markovič vöovadili, ka na Verici so se srečali z njim, gda je na naši kaulaj

sejdo pa so ga pitali, odkec je spravo te lejpa kaula, on pa tau pravo, ka od brata je daubo juš. Taši svejt je bejo te, pa dja od tistoga mau komunistare ne morem vöstati, še zdaj nej. Dja tau pravim, ka vsakši manjak je komunistar bejo.«

- Med putjauv, dočas ste taprišli na Tizzaszentimre, so vam dali piti pa djesti?

»S tejm se je niške nej brigó, če si žeden ali lačen, ti si tam samo eden kulak bejo. Dja sem tö kočiš grato, dapa taša dva konja sem daubo kak vraga. Tau so prajli, ka nikoga nede brigalo, če kulaka bujeta. Bilau, ka sem delavce pelo na 9. tablo, pa so tak nauri gratali, ka je lüstvo vse dola s kaul spadnilo, pa nej samo tau, liki še kolau smo tö tannjali. Sledkar, gda sem je že duža časa prejk emo, te se je že navčo, kak trbej pelati pa sta že nej bila tak nauriva.

Mena je telko baukše bilau kak drugim, ka sem nej bijo lačen, zato ka gda sem konje polago, te sem s prgiškov vzejo daró (zdrob), v vodau sem go namočó pa sem tisto djo.«

- Tau je te strašno bilau.

»Vejš, ka je bilau strašno? Tau, gda so birke (ovce) vö iz štale pistili, mlajše so pa nutik zagnali, v noči so pa podgane mali mlajšom nau- se vse dolazgrizle.«

- Kak dugo ste tam bili?

»Edno leto pa pau, dapa če bi nas vse v Rusičko odpelali, v Siberijo. Dapa, hvala bau- gi, te so nas pistili. Dapa še nej domau, liki na Vép, pa tam smo te v zadrugi delali, pa sledkar smo leko domau prišli. Samo tau bila baja, ka nas so nikan nej gorvzeli, nejsem si službo najšo. Dja sem sto, ka vö v Avstrijo odskočim, samo nikak sem nej mogo, zaman sem probo, zato ka je dosta sodakov bilau. Dja sem tam pri Rabi dobro pozno vse, zato ka sem s konji dosta vozo tam, dosta sem se tam skrivo pa čako, dapa nej se mi je posrečilo. Tak ka te sem na Várpalota ušo v bánjo (rudnik) delat, ranč tak kak gda sem sodak bejo, te so name tö v Dudari v bánjo odpelali, zato ka so mi nej zavüpa- li. Najprvín sem tak tü ležo v špitali, zato ka se je bánja namé vtrgnila.«

- Na vas se je že bánja vtrgnila, kamion vas tavdaro, tak ka vejn ste nej meli tašo čunto, štera je nej bila potrejta, šestnajset operacij ste meli, srčni infarkt ste meli, pesmeaker mate, tak ka vi ste rejsan tak, kak maček, ka sedem življenj mate.

»Zato je tau tak, ka se dja nikdar ne dam prejk, dja sem vse preživo, še komunistare, šteri so me telko mantrali.«

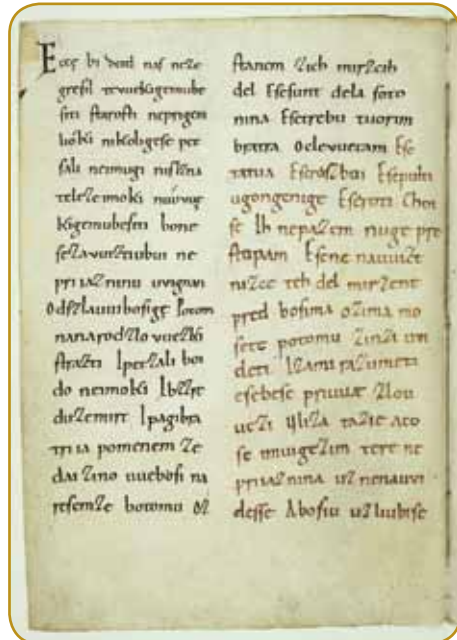
Karči Holec

V znamenji križa Odrešenika

Kristušov evangelij je na gnešnje zemlavo Slovincov prišo dvakrat: oprvin so ga nutvpelali rimski gospaudge, štere so na konci antike tazagnale horde Germanov pa Slavov. Naše poganske starce pa so frankovski velikaši začnili prej k pravo

včenjej krščanjski istin pa so nūcali gezik lūstva. Stare šege pa navade so nej dojspotrli, liki jim dali nauvo, krščanjsko formo. Cerkvi je lūstvo plačūvalo »slavsko desetino«, štera je bila samo ena tretjina od tiste v drūgi krajinaj.

»Če bi ded naš nej zgrejšo, te v vōki njemi bi bilau živitei...« - najstarejše dojspisane slovenske rejči v Brižinski spomenikaj

Frankovski gospodari pa so za en malo bole sigurni gratali, talali so graube štrafe. Bogastvo so vzeli v cerkveno rokau, če pa je štoj poganskim bogauvom slūžo, so ga vmorili. Po smrti pūšpeka Modesta so ništerni Karantanci napravili več rabuk prauti krščanjskoj vōri. Knez Hotimir je ta gorstanenja brž dojpotro, od slejdnjoga upora pod njegovim sinaum *Valtunkom* ino od spreobrnjenja slejdnjoga poganskoga sodaykoga prejdnjoga *Črtomira* pripovejda pesnitev *Franceta Prešerna* »Krst pri Savici«.

Misijonarenje v Karantaniji je do konca 8. stoletja pelala nadpūšpekija v Salzburgi. Istina pa je, ka je ta krajina v starom vōki, v antiki slišala k patriarhati v Ogleji (Aquila). Ta dva cerkveniva centra sta se na začetki 9. stoletja svadila, sam frankovski cesar

Karel Veliki je mogo pravico talati. Vladaar zahodnoga sveta se je leta 811 odlaučo, ka baude grajnca med patriarhatom pa

nadpūšpekijō reka Drava. Ta meja se je gordržala skoro gezero lejt, do reform avstrijske casarice *Marije Terezije* (srejdji 18. stoletja). Pri vpelavanji krščanjske vōre v Karantaniji so velko znamenje meli klauštri, na priliko v Inncheni pri Dravi ali v Molzbichli. Za Slovence pa je venak najbolje važen pa eričen klaušter v Freisingi, na grūnti šteroga so dojspisali takzване »Brižinske spomenike«.

Na pergamentni dokumentaj so leta 1807 v Müncheni najšli tri cerkvena pisanja v ranom slovenskom geziki: prvo pa tretje sta formulara za sveto spauved, drūgo pa pozvanje k pokornosti. Čednjaki gnes tak brodiyo, ka so je napisali pred letom 1000, tau pa zavolo pisave »karolinška minuskula«. Originale aj bi nūcali pri preobračnanji

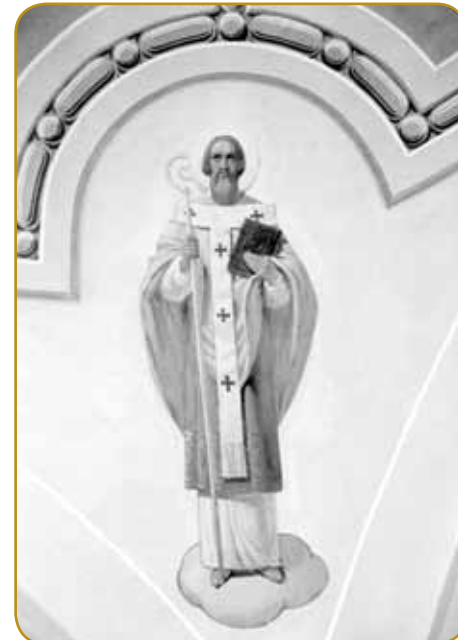
Karantancov, zatok mamō Slovinci Brižinske spomenike za najstarejšō slovensko pisanje. Po drūgoj strani so tau najstarejši teksti v kakšom koli slavskom geziki z latinskimi literami, zatok ništerni pravijo, ka so tau stare cerkvene slovanske, rovačke ali slovačke rejči.

Leta 818 se je spodnjepanonski knez *Ljudevit Posavski* zdignō prauti svojimi furlanskimi gospodari, šteroj rabuki so se priklūčili karantanski pa karniolški Slavi tō. Že za par lejt so Franki dojspotrli gorstanenje, zavolo sodelovanja v njem pa so Karantanci ino Karniolci zgūbili svojo samostojnost. Germanski gospodari so domanje kneze vōminili s svojimi grofi, lokalni velikaši pa so se začnili vklūčevati v frankovsko fevdalno hierarhijo. Stare domanje forme organiziranosti so preminale, v vzhodnoalpskoj krajini so stvaurili prve fevdalne grūnte, zemliška gospodstva. Franki so po bojnaj z Avari v Panonskoj nižini napravili mejno grofijo »Spaudnjō Panonijo«, z veukimi zemlami od Rabe pa do Donave ino Drave. Kauli leta 840 je krau *Ludvik Nemški* dau en tau te krajine slavskomi knezi *Pribini*. Tē je na panonsko zemlavo pribežō z Moravske, štera je ranč te stejla slobaudna biti od Frankov. Pribina si je pri Balatoni zozido svoj center z imenom »Blatenski kostel« (Blatograd, Zalavár). Kak mejni grof je na svojo zemlavo pripelo nave lūdi, koloniste, šteri so zvekšoga Slavi bili. V njegovj krajini je bilau cejlo gnešnje Prekodonavje (Dunántúl), zatok leko povejmo, ka so bili panonski Slavi stari starci nas Slovincov na Vogrskom.

Sin *Pribine Kocelj*, drūgi knez Panonije, se je leta 869 zdignō prauti Frankom, vkūper z moravskim knezom *Rastislavom*. Rimski papa *Hadrijan II.* je tisto leto na prošnjo *Koclja* za pūšpeka spaudnjepanonske pūšpekije postavō grško-slavskiva misionara *Konstantina* ino *Metoda*. Panonska krajina je v tistom cajti gratala center slavskoga

cerkvenoga ino kulturnoga žitka: sveti-va brata sta pri mešaj nutvpelala slavsko rejč, štero sta se navčila v rodnom Soluni (Thessaloniki) kak sina grškoga oče pa slavske materē.

V lejtaj 863-864 sta brata misijonarila na

Na stenej cerkve na Gorenjom Simiki je namalani slavski pūšpek Panonije sveti Metod

Moravskoj, gde sta včila pa pripravlala slavske dūhovnike, najbolje važne cerkvene knige pa dojobrnala na slavski gezik. Konstantin je vōzbrodo nave slavske literature (»glagolica«), kisnej pa so vučeniki od Metoda vkūpostavili »cirilico«, štero pisanje eške gnesneden nūcajo pravoslavne cerkve ino rosagi.

Frankovski dūhovniki so čemerno gledali na slavske meše sveti bratov, zatok so jiva pritaūžili pri pāpi, ka sta krivovōrca. Hadrijan II. pa je donk dau dopūščenje za nūcanje slavskoga gezika. Če rejsan je Konstantin (z imenom *Ciril*) austō v Romi pa tam mrau, se je Metod povrno v Panonijo kak nadpūšpek.

V vogrskoj vesnici Zalavár - nekdešnjom Blatogradi - gnes stogi spomenik knezoma *Pribini* ino *Kocliji*, šteroga je med drūgimi dala postaviti naša Zveza Slovincov. Vvkūper z znamenjom sveti bratov *Cirila* ino *Metoda* eške gnesneden svedoči, ka je panonska ravēn nekda slavsko zemla bila, na šteroj se je gučalo, senjalo pa molilo v starom slavskom geziki.

Salzburška cerkev je sledik dojspotrta kulturno delo slavski apoštolov, šteriva sta namalaniva znautra v gorenjesinčarskoj cerkvi tō. Frankovska mauč pa je v etoj krajini nej dugo ostala - v Panonijo so prigezдили Madžari.

-dm-

Prvi krščanjski pūšpek Karantancov Modest je pokopani v cerkvi Gospe svete (Maria Saal) na Koroškōm

ŠAULA, ŠAULANJE, ŠAULARGE

Svejt se gnesden vse nika bole brž vrti, kak se mi je v tistom cajti vidlo, gda sem eške mala pa mlada bila. Večkrat na pamet vzemem, ka nega stalnosti, vse se spreminja. Ka se aj kaj spreminja, vsakši več dela ma. Vsakši je bole živčen (ideges), razburjen, fali nam toleranca eden do drugoga, dosta lüdi je nevoščeno brez toga, ka bi znalo, na koj.

Na Vogrskom je šaulsko področje že dolgo lejt fejs občutljivo (érzékeny). Leko je, vej pa v šaulaj se pripravla prihodnost, kak mlajše starejša generacija navči, takšni do.

Če bi se s starišami, babicami, dejdeki pogučavali, kak je bilau v šauli gnauk svejta, bi se gnešnja mladina začüdila! Že tau, ka se je v tistom cajti tö trbelo včiti, pa ka smo po tri kilometre peški ojdli pa nas niške nej do šolski vrat pa domau pelo... Pa če je nas šteri škonik ali leranca kaj vred gemala, smo doma eške dobili svoje, nej so se stariške na šolo sipali... Ali pa tao, ka smo mi radi ojdli v šaulo, ka smo vse zanimivega delali zvün včenja, ka smo vse prilike vöponücali, ka aj leko spejvamo, skačemo, plešemo, lejšemo... Pa ka smo vsakši den z žirom namazani krüj pa gjapke ali grüške, slive nesli za güžno, pa smo zadvečerka doma oprvin toplo gesti dobili... Ka smo zrankoma, prva kak smo v šaulo šli, mogli svoje delo opraviti, krplivge nažeti, repo mleti ali kaj takšoga, pa gda smo domau prišli, je na stoli čako paper, ka trbej po vrsti opraviti... Nejsmo se taužili, ka smo obremenjeni (tülterheltek), dapa ranč smo nej bili. Radi smo bili, ka smo na svejti, meli smo volau za šaulo pa za delo, veseli smo bili, ka smo mladi, se leko hecamo,

se leko dobro mamu med seboj. Dapa dosti nostalgije!

Na Vogrskom se je v zadnji lejtaj dosta vse godilo na šaulskom področji. Tü v

Dijaki na Vogrskom se dostavse navčijo, baja je tau, ka znanje ne znajo nücati v praksi (Kej je samo ilustracija.)

Porabji je dvej šaule v roke dobila Državna slovenska samouprava, s tem je za male Slovenke pa Slovence zagotovila najbaukše materialne pogoje za šaulanje. Male šaule so, nemajo dosta mlajšov, leko povejmo, ka je idealno za doséganje najbaukši rezultatov. Gda sem eške na varaškoj gimnaziji včila, najbaukše mlajše smo dobili z Gorenjoga Senika pa iz Števanovec! (Gda sem ges ojdla v varaško gimnazijo, sem v prvom pa drugem klasi v cejlj šauli med tistimi 10 gimnazijci bila, šteri smo najbaukši bili na šauli!)

Dapa naše šaule ranč tak morajo delati po šolskom zakoni Vogrske, vse morajo nut držati, ka zakon predpiše. Iste zahteve morajo spuniti, ka valajo za vse druge šaule tö.

Minister za človeške vire Zoltán Balog je lani ustanoviu *Okroglo mizo za javno šolstvo (Oktatási Kerekasztal)* s ciljom, ka aj se vözvej, ka trbej delati, ka aj se mlajši, škonicke, lerance baukše počütijo v šaulaj, aj nedo tak obremenjeni, aj več znanja dobijo pa aj tau znanje podkovano bau,

aj delavci, šteri včijo pa šteri drüge šaulske službe opravljajo, več plače majo, aj se cejli šolski sistem tak spremeni, ka do zadovolni mlajši – učenci, njini sta-

riške in delodajalci, šteri do tiste, šteri zdaj sedijo v šolski klopaj, v bodoče zaposlovali. Aj vsakši na svojom delovnom mestu dobro, korektno, sebi pa drugim v

V varaški gimnaziji se včijo mlajši od 10. do 18. leta

zadovoljstvo opravla svoje delo, poslanstvo. Dapa tau je interes samouprav (önkormányzatok), gé šaule stogijo, gé tej mlajši pa stariške živijo pa delajo. Če so ranč nej samouprave vzdrževalke (fenntartó), se ranč tak morajo skrbeti za tau, ka aj v šaulaj vse dobro poteka, ka so njini, vaški ali mestni prebivalci (občani). Tau se ne da z ene minute na drugo rejšiti, odvisno je pa od vsakšoga, šteri kakšno koli delo ali povezavo

ma s šaulstvom.

Okrogla miza (kerekasztal), štere dela se udeležujem kak predsednica pododbora za javno šolstvo parlamentarnega odbora za narodnosti na Madžarskem - je v torek, 10. januarja mejla svoj prvi djilejš (sejo) v etom nauvom leti. Zvün toga, ka smo zvedli za spremembe osebja v Instituciji za vzdrževanje šol Klebelsberg, je razprava tekla o tom, zakoj so šaularge na Vogrskom tak slabe rezultate gor pokazali na mednarodnom testu Pisa, šteroga pripravla že dolgo lejt Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj (OECD). Te test je preverjanje toga, štera država kak dobro pripravla svoje šaulare, v 72. orsagaj več kak 540 gezero šaularov prejkpogledne, kak razmejo doj napisano besedilo (kakšna je njihova bralna

pismenost), kelko znanja majo iz matematike, kak logično so zmožni premišljevat, pa kak brž vse tao vejo rejšiti, ka test na cajt dé. Vogrski mlajši so 2015. leta v zadnjom fertali zgotauvili. Najbaokši šaulski sistem majo v Singapuri, tam so bili učenci v vsej trej glavni kategorijaj najbaokši. Tak se vidi, ka na Vzhodu (Japonska, Kitajska, Tajvan, Vietnam, Honkong) pa Finska, Kanada delajo najbolje uspešno. Slovenija

je pa na tö lejpom, 13.-14. mestu.

Pri testu PISA najbolje za tau dé, kak znajo mlajši tisto, ka so se navčili v šauli, ponücati v drugi primeraj, kak do znali nücati v življenji. Vse ne more s tem testom prejk pogledniti! Trbej pa opaziti, ka leko baukše naredijo v šaulaj, ka morajo doma, v držinaj cüj dati stariške, šteri so prvovrstno dužni za vzgojo svoji mlajšov. Ge sem dva sina gor zranila, pa sem 30 lejt včila na različni šaulaj, tak sem dosta vse vidla, gé pa zakoj se leko mlajši tak povejdano zgübjijo... Neodvisno od toga, kak je štoj nadarjen (tehetséges), s kak dobrov pamejtov se narodi, kak go nüca, tau je od neposrednoga okolja tö odvisno. Ka PISA rezultati kažejo, je za vogrsko šaulstvo nej lejpo, dapa en drügi glavni test TIMSS 2015 baukše rezultate kaže. Güvüšno je, ka nej vseeno, kak je šaular nadarjen, gé šaular živi, kakšo pomauč dobiva od doma, kak je razvito območje, je ves ali varaš, gé gor raste, kakšni škonicke pa lerance ga včijo, ka ga navčijo, kak zna nücati ali kak znanje vöponüca, ali znanje ma samok do kontrolne naloge pa potistom pozabi. Kak mlajšom volau delamo k včenjej, vsi! Stariške, šaula, pa cejlo okolje, gé živijo! Meni so dostakrat gučali, ka »vči se, ka znanje de tvoje, pa če nika ne boš mejla, tau ti nišče ne more vkraj vzeti!«! Tao je gnes den tö istina! Povejmo svojim mlajšom vsakši den! Znanje pa spoštüvanje eden drugoga, spoštüvanje tistih, šteri naše mlajše v njino prihodnost pelajo na šaulaj - tao navčimo svojim, pa do PISA rezultati tö baukši. Vsi mamu ka narediti na tom področji.

*Erika Köleš Kiss
slovenska zagovornica*

SPORED SLOVENSkih TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV

OD 27. DO 2.
FEBRUARJA

PETEK, 27.01.2017, I. spored TVS

5.55 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.55 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 12.25 Danes dol, jutri gor, slovenska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Studio 3, 15.20 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 16.05 Duhovni utrip, 16.25 Profil, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Slovenski magazin, 17.55 Novice, 18.00 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 18.15 Pujsa Pepa: Otroški semenj, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Prifarci Sloveniji, 21.25 Med valovi, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Jeremiah Johnson, ameriški film, 1.00 Profil, 1.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.50 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.45 Info-kanal

PETEK, 27.01.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.50 To bo moj poklic: Pečar, 9.15 Slovenski vodni krog: Osapska reka, dokumentarna nanizanka, 9.55 Popšop, 10.40 Bleščica, oddaja o modi, 11.30 Sledi: Bellosics Bálint (1867–1916), dokumentarna oddaja, 11.55 Dobro jutro, 14.15 Dober dan, 15.15 Zvezdana, 15.55 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 16.20 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 16.45 Babičar (I.): Resnica, angleška nanizanka, 17.15 Migaj raje z nami, oddaja za razgibano življenje, 17.45 Umetnostno drsanje: evropsko prvenstvo - kratki program, moški, 20.00 Alpski magazin, 20.35 Rokomet - evropsko prvenstvo (M): polfinale, 22.30 Umetnostno drsanje: evropsko prvenstvo - prosti program, ženske, 0.05 Glasbeni spoti, 1.10 Rokomet - evropsko prvenstvo (M): polfinale, 2.40 Migaj raje z nami, oddaja za razgibano življenje, 3.10 Zabavni kanal, 5.10 Glasbeni spoti

SOBOTA, 28.01.2017, I. spored TVS

5.50 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 11.25 Tednik, 12.40 Kaj govoriš? = So vakereš? 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.50 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 14.20 Osamljeni planet - 1000 fantastičnih doživetij: Najlepši kraji, ki izginjajo, 15.00 Marie Curie, ženska, ki je razsvetlila svet, angleška dokumentarna oddaja, 16.00 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Vida Žabot, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Slovenska narečja: Primorska narečna skupina, dokumentarna oddaja, 17.45 Pogled na ... Celjski strop, dokumentarna oddaja, 18.00 Sladko življenje z Rachel Allen: Poletne sladice, 18.30 Ozare, 18.40 Kalimero: Katastrofa s krofki, risanka, 19.00 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Prifarci Sloveniji, 21.25 Prevara (II.), ameriška nadaljevanka, 22.20 Poročila, Šport, Vreme, 22.55 Obramba in zaščita, hrvaško-bosansko-hercegovski film, 0.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.45 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 1.40 Info-kanal

SOBOTA, 28.01.2017, II. spored TVS

6.10 10 domačih, 7.00 Najboljše jutro, 8.30 Dober dan, 9.30 Med valovi, 10.00 Čarokuhinja pri atu: Posavje, 10.25 Alpsko smučanje - svetovni pokal: smuk (Ž), 11.25 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (Ž), 12.00 Alpsko smučanje - svetovni pokal: smuk (M), 12.45 Deskanje na snegu - svetovni pokal, paralelni veleslalom, 14.30 Alpski magazin, 15.00 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski teki, sprint, 15.50 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), ekipna tekma, 18.15 Umetnostno drsanje: evropsko prvenstvo - prosti program, plesni pari, 20.00 Umetnostno drsanje: evropsko prvenstvo - prosti program, moški, 22.00 Zvezdana, 22.45 Popšop, 23.15 Dnevi slovenske zabavne glasbe 2016: Siddharta - koncert »Infra Ultra live«, 0.35 Bleščica, oddaja o modi, 1.05 Glasbeni spoti, 2.05 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), ekipna tekma, 3.00 Alpsko smučanje - svetovni pokal: smuk (Ž), 4.05 Zabavni kanal, 5.40 Glasbeni spoti

NEDELJA, 29.01.2017, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 10.10 Danov Dinosvet: Zob ali posledice; Na snegu, kanadska otroška nanizanka, 10.45 Prislunhimo tišini, izobraževalna oddaja, 11.20 Ozare, 11.25 Obzorja duha: Živa Biblija, 12.00 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Prifarci Sloveniji, 14.40 Vinetu 1, nemška miniserija, 16.45 Kino Fokus, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Vikend paket, 18.40 Tilka in prijatelji: Čačka in jablana, risanka,

19.00 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, 19.55 Vreme, 20.00 Več po oglaših: Verniki, slovenska nadaljevanka, 20.30 Vojna in mir, angleška nadaljevanka, 21.20 Zgoraj brez: prof. dr. Marko Uršič, 22.10 Poročila, Šport, Vreme, 22.35 Ob 50-letnici oddaje Slovenska zemlja v pesmi in besedi, 22.35 Uvodne besede, 22.45 Skozi prostor in čas (Ljudski pevci in godci, Simfonični orkester RTVS), 0.15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.40 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.35 Info-kanal

NEDELJA, 29.01.2017, II. spored TVS

6.45 Duhovni utrip, 7.00 Posebna ponudba, izobraževalno-svetovalna oddaja, 7.50 Simfonični orkester RTVS in Daniel Raikin (P. I. Čajkovski), 8.50 Slovenska narečja: Primorska narečna skupina, dokumentarna oddaja, 9.30 Avtomobilnost, 10.10 Alpsko smučanje - svetovni pokal: veleslalom (M), 1. vožnja, 11.25 Alpsko smučanje - svetovni pokal: superveleslalom (Ž), prenos iz Cortine d'Ampezzo, 12.30 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (Ž), 13.10 Alpsko smučanje - svetovni pokal: veleslalom (M), 2. vožnja, 14.50 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), 17.20 Rokomet - svetovno prvenstvo (M): finale, 19.40 Žrebanje Lota, 19.50 Umetnostno drsanje: evropsko prvenstvo - revija, 21.55 Pot v holokavst, ameriško-poljska dokumentarna oddaja, 23.25 Vikend paket, 0.40 Glasbeni spoti, 1.40 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), 3.25 Rokomet - svetovno prvenstvo (M): finale, 5.25 Glasbeni spoti

PONEDELJEK, 30.01.2017, I. spored TVS

5.55 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.15 Sladko življenje z Rachel Allen: Poletne sladice, 10.35 10 domačih, 11.10 Vem!, kviz, 11.50 Kaj govoriš? = So vakereš? 12.25 Danes dol, jutri gor: Vege hribi, slovenska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Sveto in svet: Spominjati in opominjati, 14.25 Osmi dan, 15.00 Dober dan, Koroška, 15.30 Fircologi: O srčkih, kopalniških ploščicah in plesu ob drogu, mozaična oddaja za otroke, 15.50 Z glasbo in s plesom: Muzikajeto: Rock latino / Las Cuerdas, 16.25 Profil, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 V svojem ritmu: Pop rock, glasbeno-dokumentarna serija za mlade, 17.55 Novice, 18.00 eRTeVe, 18.10 Ozi bu: Supernedi, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio city, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Umetni raj, 23.40 Glasbeni večer, 0.15 Profil, 0.40 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.05 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.00 Info-kanal

PONEDELJEK, 30.01.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.20 To bo moj poklic: Urar, 8.45 Slovenski vodni krog: Martuljek, dokumentarna nanizanka, 9.30 Nočemo belega kruha, dokumentarni film, 10.45 Čez planke: Spodnja Saška, 11.35 Dobro jutro, 14.10 Osamljeni planet - 1000 fantastičnih doživetij: Najlepši kraji, ki izginjajo, 14.50 Zvezdana: Neustavljiv, 15.45 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 16.55 Avtomobilnost, 17.25 Babičar (I.): Zapornica, angleška nanizanka, 18.00 Halo TV, 18.55 Otroški program: Op! 20.00 Zadnji tango v Halifaxu (III.), angleška nadaljevanka, 20.55 Zločini v Walesu (II.), angleška mini-serija, 22.30 Odkrivamo Južno Ameriko - lepota za vsako ceno, angleška dokumentarna serija, 23.25 Glasbeni spoti, 0.30 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

TOREK, 31.01.2017, I. spored TVS

5.40 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.40 Obzorja duha: Živa Biblija, 12.25 Danes dol, jutri gor: Korupcija, slovenska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Studio city, 14.40 eRTeVe, 15.00 Potepanja - Barangolások, oddaja TV Lendava, 15.40 Otroški program: Op! 16.30 Po Sloveniji, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Posebna ponudba, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Novice, 18.05 Poldi: Dan, ko je mavrica začela izginjati, risanka, 18.15 Pavle, rdeči lisjaček: Renčča igrača, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Oproščen, norveška nadaljevanka, 20.50 Mednarodna obzorja, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Spomini: Franc Sever - Franta, dokumentarna oddaja, 0.40 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.05 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.00 Info-kanal

TOREK, 31.01.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.30 To bo moj

poklic: Urar, 9.10 Slovenski vodni krog: Obrh, dokumentarna nanizanka, 9.55 Pogled na ... Celjski strop, dokumentarna oddaja, 10.25 Mit Klementa Juga, dokumentarna oddaja, 11.15 Halo TV, 12.20 Dobro jutro, 14.55 Dober dan, 15.45 Čarokuhinja pri atu: Kozjansko, 16.15 Babičar (I.): Starleta, angleška nanizanka, 16.55 Alpsko smučanje - svetovni pokal: paralelna tekma, 18.35 Triglav 888, dokumentarni feljton, 19.00 Otroški program: Op! 20.00 Bunkerji, brutalizem in zadržanost: Poetika betona, angleška dokumentarna serija, 20.50 Prava ideja, 21.25 Votla krona, angleška nadaljevanka, 22.15 Koža, v kateri živim, špansko-ameriški film, 0.15 Glasbeni spoti, 1.15 Alpsko smučanje - svetovni pokal: paralelna tekma, 2.55 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

SREDA, 01.02.2017, I. spored TVS

5.40 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Umetni raj, 12.20 Danes dol, jutri gor: Županjin precejnjeni obisk, slovenska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Zgoraj brez: prof. dr. Marko Uršič, 14.35 Duhovni utrip, 15.00 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.35 Male sive celice, kviz, 16.30 Po Sloveniji, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Novice, 18.05 Zajček Belko: Prvič, ko sem pomagal sestrici, risanka, 18.10 Pipi, Pupu in Rozmari: Zaklad tatinske srake, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Dobra laž, kenijsko-indijsko-ameriški film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Volčji dvorec: Hudičev pljunek, angleška miniserija, 0.40 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 1.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.45 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.40 Info-kanal

SREDA, 01.02.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.45 To bo moj poklic: Pek, 9.25 Slovenski vodni krog: Glinščica, dokumentarna nanizanka, 10.05 10 domačih, 10.55 eRTeVe, 11.05 Dobro jutro, 13.40 Dober dan, 14.25 Zvezdana, 15.10 Vikend paket, 16.35 Prava ideja, 17.25 Babičar (I.): Najdenček, angleška nanizanka, 18.00 Halo TV, 18.55 Otroški program: Op! 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Klasična glasba za vse?, nemška glasbena dokumentarna oddaja, 20.55 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek, 21.50 Bleščica, oddaja o modi, 22.25 Aritmija, 22.55 Aritmični koncert - Koala voice, 0.00 Glasbeni spoti, 1.00 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

ČETRTEK, 02.02.2017, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.40 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 12.25 Danes dol, jutri gor: Mile in Eva in ljubosumna Anja, slovenska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Mednarodna obzorja, 14.25 Slovenski utrinki, oddaja madžarske, 15.00 Moj gost/Moja gostja - Vendégem, oddaja TV Lendava, 15.30 Pod mostovi, dokumentarni film, 16.30 Po Sloveniji, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek - zgodbe priseljencev, izobraževalno-svetovalna oddaja, 18.05 Knjiga o džungli: Safari: Žuželke, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Studio 3, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Osmi dan, 23.40 Sveto in svet: Etika in kultura - gibanje in svetovni etos, 0.30 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 1.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.15 Info-kanal

ČETRTEK, 02.02.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.40 To bo moj poklic: Pek, 9.05 Slovenski vodni krog: Želimeljščica, dokumentarna nanizanka, 9.45 Med valovi, 10.30 Kino Fokus, 11.00 Halo TV, 12.05 Dobro jutro, 15.20 Slovenski magazin, 15.50 Posebna ponudba, izobraževalno-svetovalna oddaja, 16.40 Slovenska narečja: Primorska narečna skupina, dokumentarna oddaja, 17.25 Babičar (I.): Krajca, angleška nanizanka, 18.00 Halo TV, 18.55 Otroški program: Op! 20.00 Mejniki zvoka: Ves svet je tvoj, ameriška dokumentarna serija, 20.50 Avtomobilnost, 21.20 Osamljeni planet - 1000 fantastičnih doživetij: Kraji z najlepšo mešanico znamenitosti in kulinarike, 21.45 Prvo leto po poroki, francosko-angleški film, 23.20 Slovenska jazz scena: Big band Konservatorija za glasbo in balet Ljubljana, 23.40 Glasbeni spoti, 0.40 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

Pravljični večer v Hiši jabolk

POKRAJINSKA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA MURSKA SOBOTA

Vabimo vas na pravljicni večer za odrasle

OBUJAMO DEDIŠČINO

Ob topli peči in dišečih dobrotah nam bodo pripovedovali:

Karel Holec

Metka Sraka

Ana Sušec

Vesna Radovanovič

Mihály Ropoš

Med pravljicne niti bo zvoke harmonike vpletala *Eva Tompa*.

Dobimo se v *Hiši jabolk* na *Gornjem Seniku*,
v **petek, 27. januarja 2017, ob 17. uri**.

Toplo vabljeni!

Pokrajinska in študijska
knjižnica
Murska Sobota

Zveza Slovencev
na
Madžarskem

POZVANJE

**DRUŠTVO PORABSKI SLOVENSKI
PENZIONISTOV**
s toplim srcaum zové
VSE SLOVENCE

v petek, **3. februara 2017** v Slovenski daum v
Monošter

na dva programa:
od **13.45** vöre na
FOTORAZSTAVO

“ŽIVLENJSKO DELO V KEJPAJ PA REČAJ”
MIŠKANA ROPOŠA,

od **15.30** vöre na

**FORUM
S SLOVENSKO ZAGOVORNICO** v
parlamenti **ERIKO KÖLEŠ KISS**

PRIDTE, RADI MO VAM!

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Ministrstva za
človeške vire (EMMI) ter Urada RS za Slovence v
zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB

TEČAJ SLOVENŠČINE

Zveza Slovencev na Madžarskem organizira
NADALJEVALNI TEČAJ SLOVENŠČINE.

Tečaj bo marca, aprila in maja 2017,
enkrat tedensko po 2 uri (v večernih urah).

Tečaj bo brezplačen.

Rok prijave: **20. februar 2017**

Prijavite se lahko po telefonu: **94/380-208**
ali na naslednjem e-naslovu: **biserka.bajzek@gmail.com**

IŠČEMO KITARISTA IN PEVCA

Lokalna slovenska samouprava v XI. okrožju Budimpešte
išče za novoustanovljeno skupino, ki bo, prav tako kot
že obstoječa glasbena skupina, igrala slovensko ljudsko
in narodnozabavno glasbo, mladega kitarista in pevca/
pevko iz Porabja ali iz Budimpešte.

Pogoji:

- čisti pevski glas/znanje igranja kitare
- poznavanje not
- navdušenje
- porabske korenine

Prijavite se lahko na e-mail peterkondor2@gmail.com ali
po telefonu 06-30-378-1744.

